ਐਮ/ਐਸ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ
ਬਨਾਮ
ਐਮ/ਐਸ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਜ਼ ਅਥਾਰਿਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2023 ਦਾ 4658)
ਅਗਸਤ 24, 2023
[ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ* ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦਾ: ਮੁੱਦਾ ਇਕ ਕੰਟਰੈਕਟ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਤਾਲਾਬ ਨਾਲ ਤਟਬੰਧ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਪ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ; ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਦੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ।

ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 – ਧਾਰਾਵਾਂ 34, 37 – ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ – ਧਾਰਾਵਾਂ 34 ਅਤੇ 37 ਅਧੀਨ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ – ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਤਿੰਨ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ ਇਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਵਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਦਕਿ, ਹੋਰਾਂ ਉੱਤੇ, ਇਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੋਲਡ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਰਾਏ ਇਕ ਸੰਭਵ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੋਲਡ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਰਾਏ, ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ, ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀ ਇਕ ਅਸੰਭਵ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਸਹੀਤਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਜੋ ਪੁਰਸਕਾਰ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ – ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਨਕ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਜ਼ਰੀਆ- ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ, ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖੜੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ- ਅਤੇ ਨਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਕ ਛੋਟੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਜਿਥੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪੇਟੈਂਟ ਅਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਵਿਕ੍ਰਿਤ, ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ – ਜੱਜ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਕ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਲੈਂਸ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ; ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ

ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਅਨੁਬੰਧ ਵਿਆਖਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਰਸਤੇ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਵਰਜਿਤ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਅਪੀਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 37 ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਸਕਰਸ਼ਾਂ ਨੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਬਸੰਮਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ, ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰਥੀ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਬਦਲਾਅ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ - ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਅਵਾਰਡਸ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਧਿਆਂਤਰਣ - ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਅਵਾਰਡ - ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮਤ - ਮਹੱਤਵ:

ਫੈਸਲਾ: ਵਿਰੋਧੀ ਮਤ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇ ਬਹੁਮਤ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਉਪਯੋਗੀ ਸੁਰਾਗ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਮੁੱਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਬਹੁਮਤ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਦੁੱਖੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਦੁੱਖੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਬਹੁਮਤ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਵਾਰਡ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਮਤ ਕੇਵਲ ਉਸ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੈ - ਬਹੁਮਤ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਦੁੱਖੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਬਹੁਮਤ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਲਈ, ਵਿਰੋਧੀ ਮਤ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਸੰਭਾਵਨਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਵਿਰੋਧੀ ਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਸਾਮਨਾ

ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਰੋਧੀ ਮਤ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਬਹੁਮਤ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਵਜੋਂ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ, ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [(2014) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 89]; ਬੀ.ਓ.ਸੀ. ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਗਵਤੀ ਆਕਸੀਜਨ ਲਿਮਿਟੇਡ [(2007) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 915; ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਰਾਜਨੁਗਨਗਰ [(2022) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 450; ਪੀ.ਐਸ.ਏ. ਸਿਕਲ ਟਰਮੀਨਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਓ. ਚਿਦੰਬਰਨਾਰ ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀਆਂ [(2021) 5 ਐਮ/ਐਸ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਮ/ਐਸ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਜ਼ ਅਥਾਰਿਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ

ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 408; ਦੱਖਣ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਮਰੀਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਐਸ.ਈ.ਏ.ਐਮ.ਸੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ) ਬਨਾਮ ਆਇਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ [2020] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 254; ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 798; ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਮੈਟਰੋ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਐਮ.ਆਰ.ਸੀ [2021] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 984; ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਲਾਇਡ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ [2003] ਸੁਪਲ. 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 55; ਮੈਕ ਡਰਮੋਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਬਰਨ ਸਟੈਂਡਰਡ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ [2006] ਸੁਪਲ. 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 489; ਐਮ/ਐਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ 'ਓ' ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ [2011] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 402; ਦੱਖਣ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵਿਤਰਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨੈਵੀਗੈਂਟ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ [2021] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1135; ਸਵਾਂਗਦੀ ਇੰਜੀ. ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਚ.ਏ[2019] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 522 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਡੇਵਿਡ ਸੇਂਟ. ਜੌਨ ਸਟਨ, ਜੂਡਿਥ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਮੈਥਿਊ ਗੀਅਰਿੰਗ ਕਿਊਸੀ, ਰੱਸੇਲ ਆਨ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, 24ਵੀਂ ਐਡੀ. (ਸਵੀਟ ਐਂਡ ਮੈਕਸਵੈਲ), ਪੰਨਾ 313; ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ,ਵੋਲਟਰਸ ਕਲੂਵਰ, ਐਡੀ, 2009, ਵੌਲ. II, ਪੰਨਾ 2466 ਅਤੇ 2469 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4658 ਦਾ 2023।

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 08.11.2012 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਨੰਬਰ 48 ਦਾ 2012।

ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4659, 4660, 4661 ਅਤੇ 4662 ਦਾ 2023।

ਮਿਸ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਅਨਿਲ ਐਰੀ, ਡਾ. ਏ.ਐਮ. ਸਿੰਘਵੀ, ਵ੍ਰ. ਗਿਰੀ, ਸੀਨੀ. ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਮੋਹਿਤ ਡੀ. ਰਾਮ, ਅਨੁਵਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰਾ, ਮਿਸ ਮੋਨਿਸ਼ਾ ਹੰਦਾ, ਮਿਸ ਬਿਮਲੈ ਲੋਗਾਨੀ, ਅੰਨਵੀ ਸਪਰਸ਼ਮ, ਮੁਕੁੰਦੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਪਾਰੇਖ, ਸੁਨੀਤਾ ਜੀ. ਮੇਮਾਰਥੀ, ਰਸ਼ਮੀ ਰੇਖਾ ਰਾਥ, ਸੁਲੇਖਾ, ਸੰਜੀਵ ਬਾਜਾਜ, ਮਿਸ ਪਾਰੇਖ ਐਂਡ ਕੋ., ਮਹੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਨਿਸ਼ੀ ਅਰਗਵਾਲਾ, ਮਿਸ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਅਰੋੜਾ, ਅਨਿਰੁਧ ਭਾਟੀਆ, ਦੇਵੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਰਿਸ਼ ਅਗਮ ਰਾਹੀ, ਸ਼ਨੋਈ. ਅਰਸ, ਮਿਸ ਵਿਦਿਸ਼ਾ ਸਵਰੂਪ, ਈ.ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲਾ, ਜਾਰਜ ਥੋਮਸ, ਡਾ. ਸਵਰੂਪ ਜਾਰਜ, ਆਰ. ਸ਼ਸਿਤੋਸ਼, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਮੋਨਿਕਾ ਦਾਸ ਖ, ਮੱਥੀਨ ਜੋਸਫ, ਮਿਸਿਜ਼ ਐਸ. ਗੀਤਾ, ਮਿਸ ਐਮ. ਵੀ. ਕਿਨੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ, ਮਿਸ ਨੀਤਿਕਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਤਵਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ, ਮਿਸ ਪਦਮਾ ਪ੍ਰਿਯਾ, ਮਿਸ ਮਨੀਸ਼ਾ, ਸ਼੍ਰੇਯਾਂਸ਼ ਰਾਠੀ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

1. ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਠੇਕੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਨਾਲ ਬੰਧਾਈ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਪ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ (ਇਥੇ "ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ" ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਪ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੰਧਾਈ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੁੱਚੇ ਵਜੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਔਸਤ ਅੰਤ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਲਿਊਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਇਥੇ "ਈਈ") ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਈ, ਜਿਥੇ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਧਾਈ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰਫਲ ਲਈ ਖਾਤਾ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਵਰਣ ਇਥੇ "ਟੀਐਸ") ਧਾਰਾ 305.8 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ; ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਜ਼ ਅਥਾਰਿਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਇਥੇ "ਐਨਐਚਏਆਈ") ਨੇ ਈਈ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਚੂੰਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਨਤੀਜੇ ਆਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸੀ.ਏ 4658/2003 (ਜਿਸ ਨੂੰ "ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਐਨਐਚਏਆਈ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬਾਈ-ਪਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਮਝੌਤਾ ਦਿਨਾਂਕ 02.06.2004 ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਠੇਕੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ; ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਐਨਐਚਏਆਈ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੱਲ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਬੋਰਡ ("ਡੀਆਰਬੀ") ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚੂੰਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਡੀਆਰਬੀ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਸੱਦ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਵੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ, ਤਿੰਨ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਧਿਆਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਸੀ, ਕੁਝ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੀ।

ਠੇਕੇਦਾਰ, ਜੋ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸੀ, ਨੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 ("ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਐਤਰਾਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ"। ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮਤ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮਾਪ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ:

"26. ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਵਿਵਾਦਾਂ 2 ਅਤੇ 4 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਮਾਪ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਬੰਧਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਬੀ.ਓ.ਕਿਊ. ਦੇ ਆਈਟਮ 2.02 (ਏ) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਚ.ਸੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਕਹੀ ਬੰਧਾਈ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੋਰਥ/ਟੀ.ਐਸ. ਦੀ ਧਾਰਾ 305.8 ਬੰਧਾਈ ਦੇ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਸੰਯੁਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਮਾਪਣ ਅਤੇ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2.02(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਣ ਲਈ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ, ਅਤੇ ਇਨਾਮ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸੰਭਵ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ:

"[...] ਬੀ.ਓ.ਕਿਊ. ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2.02 ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 305.8 ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲੈਣੇ ਪੈਣਗੇ, ਭਾਵ, ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ

ਅੰਤਰਾਲਾਂ 'ਤੇ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਵਾਲਿਊਮਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 30 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਪ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਖੁਦ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀਜ਼ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਪ [...]"

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਤਰਕ

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਸ੍ਰੀ ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਐਰੀ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਪਾਰੇਖ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਰਜ ਥਾਮਸ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34/ਧਾਰਾ 37 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਨਾਮ ਉੱਤੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਅਧੀਨ ਦਖਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸੰਕੀਰਣ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਮਧਿਆਲੀ ਇਨਾਮ ਉੱਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਆਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਮਧਿਆਲੀ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਨਾ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ, ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਮੀਆਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

6. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮਾਪਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਭਾਰੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮਝ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਮ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ "ਐਮਬੈਂਕਮੈਂਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤਾਲਾਬ ਐਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀ.ਓ.ਕਿ .ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2.2 (ਬੀ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਕਲਾਜ 305.2.2.3 ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਵਰਣਾਂ" ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ੁੱਧ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਅਕੇਲਾ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਈ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਡੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਨੇ ਐਨ.ਐੱਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਮੁੱਚੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਟਾਫ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੰਤਰ ਦਾ ਰੁਖ ਅਪਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਪੁਨਰਾਵਲੋਕਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਮਾਹਰਾਂ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਇਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

7 ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੰਧਾਵਾਂ ਹਨ- ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਉਡਾਣ ਸੁਆਹ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ। ਇਸ ਲਈ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੰਧਾਵਾਂ ਲਈ ਦਰਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।

8 ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੋਰਥ* ਤਕਨੀਕੀ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 305 ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਾਧੂ ਤਕਨੀਕੀ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੰਧਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਬੰਧਾਵ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਸੁਆਹ ਨਾਲ ਬੰਧਾਵ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਨੋਂ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਤਕਨੀਕੀ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 305.2.2.2 (ਮਿੱਟੀ ਲਈ) ਅਤੇ 305.2.2.3 (ਤਲਾਬ ਸੁਆਹ ਲਈ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

9 ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੋਰਥ ਦੀ ਟੀਐਸ ਧਾਰਾ 305 ਸਿਰਫ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਬੰਧਾਵ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪ-ਧਾਰਾ 305.2.2.3.2 ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ (ਭਾਵ, ਸੈਟਿੰਗ ਆਊਟ, ਉੱਪਰਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸਟ੍ਰਿਪਿੰਗ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ, ਬੰਧਾਵ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕੰਪੈਕਟ ਕਰਨਾ, ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣਾ, ਕੰਪੈਕਸ਼ਨ, ਫਿਨਿਸ਼ਿੰਗ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮਾਪ ਆਦਿ) ਨੂੰ ਤਲਾਬ ਸੁਆਹ ਨਾਲ ਬੰਧਾਵ ਲਈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 305.2.2.3.2 ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ

ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਕੰਮ ਨੂੰ ਆਈਆਰਸੀ ਐਸਪੀ:58 -2001 ਦੀ ਧਾਰਾ 4.7.1 ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੇ ਬੰਧਾਵ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਬੀਓਕਿਊ* ਆਈਟਮ 2.0.2(ਏ) ਅਤੇ 'ਤਲਾਬ ਸੁਆਹ ਨਾਲ ਤਲਾਬ ਸੁਆਹ ਦੇ ਬੰਧਾਵ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ' ਬੀਓਕਿਊ* ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2.0.2 ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਬੀਓਕਿਊ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਖਪਤਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕੰਮ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹੁਨ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੋ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ BOQ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮਿਲ ਕੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ BOQ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਾਂ ਆਈਟਮ 2.02 (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਬੰਨ੍ਹ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਤਾਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਦੇ ਤਾਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ. ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਗੂ ਟੈਸਟ ਅਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ v ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ("ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰ")6 ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ BOC 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਗਵਤੀ ਆਕਸੀਜਨ ਲਿਮਿਟੇਡ 7 ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੰਸਾਯੋਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਸੀ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ।

11 ਐਮ.ਐਸ. ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ (ਏ.ਐਸ.ਜੀ.) ਨੇ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਦਖਲ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਭੁੱਲਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ - ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12 ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ, ਜੇ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਬੰਧਾਈ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੇਤੁਕੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣਗੇ। ਇਹ ਘਟਕ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਮਾਮਲਾ ਦਰ ਮਾਮਲਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬੇਤੁਕਾ ਅਤੇ ਬਲਕਿ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਰ ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਕੰਮ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੰਧਾਈ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਨੁਪਾਤਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ 9:1 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 3:2 ਤੱਕ। ਇਸ ਲਈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਉੱਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

13. ਇਹ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 2.0(a) ਅਤੇ (b) ਦਾ ਗਲਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੀ.ਓ.ਕਿਊ. ਆਈਟਮ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਤਟਬੰਧ। ਸਟਿਪੁਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਤਟਬੰਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਿੱਥੇ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਦੋਵੇਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 305.8 ਅਨੁਸਾਰ, ਕ੍ਰਾਸ-ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਪਣਾ ਪਏਗਾ। ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਹੋਰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ, ਅਲੱਗ ਮਾਪਣ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਇਹ ਕਹਿਣਾ

ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸਮਗਰੀਆਂ ਲਈ ਅਲੱਗ ਮਾਪਣ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਤਟਬੰਧ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਰੂਰੀ ਸਮਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ, ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਲੱਗ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਇਕਮਤ ਵਿਰੋਧੀ ਅਵਾਰਡ ਨੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਈ.ਸੀ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2.0(a) ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2.0(b) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਏਗਾ ਟੀ.ਐਸ. 305.2.2.3 ਨਾਲ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਤਾਂ ਟਾਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਆਈ.ਆਰ.ਸੀ:ਐਸ.ਪੀ:58-2001 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ ਟੀ.ਐਸ. 305 ਅਤੇ ਟੀ.ਐਸ. 305.2.2.3 ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਡੀਕ ਨਾਲ ਜਾਂ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਤਟਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਫਲਾਈ ਐਸ਼ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

14. ASG ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਰਾਜਗੁਰੂਨਗਰ 8 ; PSA SICAL Terminals Pvt. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਟਰੱਸਟੀਜ਼ ਬੋਰਡ ਵੀ.ਓ. ਚਿਦੰਬਰਨਰ ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ 9 ; ਦੱਖਣੀ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਸਮੁੰਦਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (SEAMEC Ltd) ਬਨਾਮ ਆਇਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ 10 ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ, NHAI ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਸਮਰਥਿਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ, ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਪਣਾਓ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ, ਉਹ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਸਰਤ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ.

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਨਿਸਕਰਸ਼

15 ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਬੰਧਤ ਕਰਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਨੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕਰਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਬਾਈਪਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸੜਕ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 158 ਤੋਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 198 ਤੱਕ (ਗੰਗਾ ਪੁਲ ਛੱਡ ਕੇ) ਸੀ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ:

ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਨਾਲ ਪੱਕੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ BOQ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2.02(b) ਅਧੀਨ, ਮਾਪ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਰਤ ਧਾਰਾ 305.8 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 305.2.2.3.3 ਦੀਆਂ ਵਾਧੂ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। MoRTH ਨਿਰਧਾਰਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: "305.8 ਭੁਗਤਾਨ ਦੀਆਂ ਮਾਪਾਂ

ਧਰਤੀ ਦੀ ਪੱਟੀ/ਉਪ-ਗ੍ਰੇਡ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਮੂਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਾਲਾਂ 'ਤੇ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਮਾਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਔਸਤ ਅੰਤ ਖੇਤਰਫਲ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਘਣਤਵ ਨੂੰ ਘਣ ਮੀਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਣਨਾ ਕਰਕੇ....."

ਧਾਰਾ 305.2.2.3.3- ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2.02(b) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਪਾਠ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮਾਪ: MoRTH ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 305.8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।"

ਦਰ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਈਟਮਾਂ ਲਈ ਅਨੁਬੰਧ ਦਰ ਇਕਾਈਆਂ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਧਾਰਾ 114.1 ਹੈ; ਇਸ ਦਾ ਪਾਠ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"114.1 - ਆਈਟਮ ਦਰ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਲਈ, ਕੰਮ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਈਟਮਾਂ ਲਈ ਅਨੁਬੰਧ ਇਕਾਈ ਦਰਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਾਰੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਮੇਤ ਹੈ। ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਲੇਬਰ, ਸਮੱਗਰੀ, ਬਰਬਾਦੀ... ਜਨਰਲ ਕੰਡੀਸ਼ਨਜ਼ ਆਫ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਭਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਦਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।"

17. ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲਾ, ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ (ਜਿਸ ਤੋਂ CA 4658/2023 ਉੱਠਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਲਈ ਕਿਉਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

i) ਬਹੁਮਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਐਸ਼ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨਾਲ।

ii) ਸਿਰਫ ਤਲਾਬ ਐਸ਼ ਨਾਲ ਪੱਟੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਲਾਬ ਐਸ਼ ਕਟਾਅ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੱਟੀ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕਵਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

iii) ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਐਸ਼ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੱਟੀ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਬੀਓਕਿਊ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2.02(b) ਅਧੀਨ ਤਲਾਬ ਐਸ਼ ਨਾਲ ਪੱਟੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

iv) ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਤਲਾਬ ਐਸ਼ ਨਾਲ ਪੱਟੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਾਪ ਵਿਧੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੱਟੀ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਜੋਂ ਲੈ ਕੇ ਔਸਤ ਅੰਤ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਘਣਤਵ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

v) ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਮਾਪਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਫਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਆਈਟਮਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ 305.8 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

vi) ਐਮ.ਓ.ਆਰ.ਟੀ.ਐਚ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਲਾਜ 114.1 ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕੰਮ ਲਈ ਦਰਾਂ। ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਵਾਲਾ ਤਲਾਬ ਦਾ ਰਾਖ ਵਾਲਾ ਉੱਚਾਈ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਮੁਕੰਮਲ ਆਈਟਮ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਆਈਟਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

vii) ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਵਾਲੇ ਉੱਚਾਈ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2.02 (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹੈ।"

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਉਸ ਮੈਂਬਰ ਨੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ:

"ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸਨੂੰ 2.02 (ਏ) ਨਾਲ ਮਾਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸਨੂੰ 2.02(ਬੀ) ਨਾਲ ਟੀ.ਐਸ 305.2.2.3 ਅਧੀਨ ਮਾਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

13.3.7 ਮੈਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਠੇਕੇ/ਬੀ.ਓ.ਕਿਊ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਨਾਲ ਉੱਚਾਈ ਇੱਕ ਆਈਟਮ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ।

13.3.8 ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਬੀ.ਓ.ਕਿਊ ਦੇ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2.02 (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਡਾਣ ਰਾਖ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

13.3.9 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਦ੍ਰਿੜ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੀ.ਓ.ਕਿਊ ਆਈਟਮ 2.02 (ਏ) ਅਤੇ 2.02 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੱਖਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਹਨ ਅਰਥਾਤ 2.02 (ਏ) ਮਿੱਟੀ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ 2.02 (ਬੀ) ਤਲਾਬ ਦੀ ਰਾਖ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਈਟਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਲਈ ਹੈ।" ਐਮ/ਐਸ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਮ/ਐਸ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਜ਼ ਅਥਾਰਿਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ

18. ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਨਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਈ.ਸੀ -ਐਚ.ਸੀ.ਸੀ(ਜੇ.ਵੀ.); "ਸੰਨੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ"; ਪਟੇਲ ਕੇ.ਐਨ.ਆਰ.(ਜੇ.ਵੀ.); ਅਤੇ ਓਰੀਐਂਟਲ ਸਟ੍ਰਕਚਰਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਓਰੀਐਂਟਲ ਸਟ੍ਰਕਚਰਜ਼"). ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਰਤ ਸੀ ਕਿ "ਉਧਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ" ਟੀ.ਐਸ. ਧਾਰਾ 305 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਲ੍ਹ ਜਾਂ ਲਿਗਨਾਈਟ ਜਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਥਰਮਲ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫਲਾਈ ਐਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ" (ਸੀ.ਏ. 4659/2023); ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਲਾਈ ਐਸ਼ ਜਾਂ ਲਿਗਨਾਈਟ ਜਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਥਰਮਲ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੂੜਾ ਸਮੱਗਰੀ ਵਜੋਂ (ਸੀ.ਏ. 4660/2020); "ਸਾਰੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ" ਅਤੇ "ਕੋਲ੍ਹ ਜਾਂ ਲਿਗਨਾਈਟ ਜਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਥਰਮਲ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫਲਾਈ ਐਸ਼ ਨਾਲ" (ਸੀ.ਏ. 4661/2023) ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਦੀ ਐਸ਼ (ਸੀ.ਏ. 4662/2023).

19. ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਡੀ.ਪੀ.ਆਰ. (ਜਾਂ ਡੀ.ਐਸ.ਆਰ.) ਨੂੰ ਵਿਭਾਗਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਮਾਹਿਰਾਂ (ਸੀ.ਏ. 4659/2023 ਵਿੱਚ) ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ:

“4.1.5...ਉਪਰੋਕਤ ਠੇਕੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹ 6 ਜਾਂ ਸਬਗ੍ਰੇਡ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਰਾਲਾਂ 'ਤੇ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 'ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ..... ਪੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ' ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਰ ਪੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪਣਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਮਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮਾਪ ਪੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਅੰਤਰਾਲਾਂ 'ਤੇ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਫਲਾਈਐਸ਼ ਅੱਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਮੁੱਚੇ ਪੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦਾ ਖੰਡ ਅਨੁਸਾਰੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਧਾਰਾ A-14 ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਠੇਕੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਹਰ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਪਰਤ ਦੇ ਜੋੜ 'ਤੇ ਕੋਰ ਫਲਾਈਐਸ਼ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਢੱਕਣ ਅਤੇ ਫਲਾਈਐਸ਼ ਦੀ ਪਰਤ ਦੇ ਉੱਪਰ 1ਮੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਰਤ ਢੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਕ੍ਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮਾਪ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4.1.8 ਇਹ ਮੱਦ ਉੱਡਣ ਸੁਆਹ ਨਾਲ ਤਟਬੰਧ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਉੱਡਣ ਸੁਆਹ ਨਾਲ" ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹਨ ਜੋ ਤਟਬੰਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਤਟਬੰਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੁੱਚੇ ਵਜੋਂ ਮਾਪਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਤਟਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ। ਜੇਕਰ ਮੱਦ ਨੂੰ "ਤਟਬੰਧ ਲਈ ਉੱਡਣ ਸੁਆਹ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ" ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉੱਡਣ ਸੁਆਹ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਹੀ ਮਾਪਣਾ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦਾ। ਠੇਕੇ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਤਟਬੰਧ ਨੂੰ ਮਾਪਣਾ ਹੈ। ਇਹ BoQ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2.02(a) ਦੇ ਵਰਣਨ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਯਾਨੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਹੈ; ਵਰਣਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਕ ਹਨ "ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਤਟਬੰਧ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ"। ਇੱਥੇ ਵੀ ਤਟਬੰਧ ਇੱਕ ਮੱਦ ਵਜੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਪਦਾਰਥ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹਨ ਜੋ ਤਟਬੰਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਡੀਆਰਪੀ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਓਰੀਐਂਟਲ ਸਟਰਕਚਰਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਅਪੀਲ (ਸੀਏ 4662/2023) ਵਿੱਚ, ਡੀਆਰਬੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ:

"ਡੀਆਰਬੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਢੱਕਣ ਅਤੇ ਪੈਂਡ ਐਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਮਾਪਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੈਂਡ ਐਸ਼ ਤਟਬੰਧ ਨੂੰ BoQ ਆਈਟਮ 2.02 (ਏ) ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। BoQ ਆਈਟਮ 2.02(b) ਅਧੀਨ ਅੰਤਿਮ ਮਾਤਰਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕੋਲ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਮਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੂਟ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਧਿਆਸ਼ਟਾ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਦਰਾਂ ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

20.ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਡੀਆਰਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ, ਅਤੇ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਤਟਬੰਧ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਾਪਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਂ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਅਲੱਗ ਮਾਪਣਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਇਹ ਰਾਏ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਮਧਿਆਸ਼ਟਾਵਾਦੀਆਂ ਵਜੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਸਨ; ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਹੱਥ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਪਣ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਸਲ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ।

21. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮ/ਐਸ. ਵੋਏਸਟਾਲਪਾਈਨ ਸਕ੍ਰੀਨੇਨ ਜੀ.ਐਮ.ਬੀ.ਐਚ. ਬਨਾਮ ਡੀ.ਐਮ.ਆਰ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਹਿਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਮੈਟਰੋ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਐਮ.ਆਰ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਾਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ:

"ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਨਾਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਿਤ ਮਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨਾਮ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

22. ਇਨਾਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਨਕ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਚਾਰ- ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਇਨਾਮ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੜਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੋਂਦੀ ਹੈ- ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਦਖਲ ਦੇਣੀ ਹੈ, [ਛੋਟੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪੇਟੈਂਟ ਅਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਵਿਕ੍ਰਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਸਿਖਲਾਈ, ਝੁਕਾਅ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਦੁਆਰਾ, ਜੱਜ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ; ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸਹਿਣਯ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ, ਮੂਲ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਅਪੀਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ, ਦੋ ਵਾਰ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ [ਧਾਰਾ 37 ਅਧੀਨ], ਅਤੇ ਇੱਸ ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਿਸਟਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ, ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਰਬਸੰਮਤ ਵਿਚਾਰ, ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਚਲਣ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੰਭਵ ਸੀ- ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੋਰਥੋਂ ਹੋਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ (ਕਿਉਂਕਿ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੱਕੀ ਢਾਂਚਾ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਫਲਾਈ ਐਸ਼ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨਾਲ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ), ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ।

23. ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਾਮਕ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਇਨਾਮ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਟੇਟ ਆਫ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਐਲਾਇਡ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"[..] ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮਧਿਆਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇਨਾਮ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਤੱਥ 'ਤੇ ਗਲ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੂੰਖ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਇਕ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਨਾਮ ਇਕ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਸੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਰਯਾਪਤ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਇਹ ਤ੍ਰਿਵਿਆਲ ਹੈ, ਇਕ ਮਧਿਆਸੀ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਮੈਸਰਜ਼. ਸੁਦਰਸਨ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੋ. ਬਨਾਮ ਦ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਕੇਰਲਾ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1989) ਐਸ.ਸੀ. 890)। ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਜੋ ਇਕ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਕ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਧਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਜੱਜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਕਾਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲ ਦਖਲ ਅਜੇ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ, ਕਾਰਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।"

24. ਇਸ ਉਚਾਰਨ ਨੂੰ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ (ਰੈਫਰ ਮੈਕਡਰਮੋਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਬਰਨ ਸਟੈਂਡਰਡ ਕੋ. ਲਿਮਿਟਿਡ"), "ਐਮ.ਐਸ.ਕੇ. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ (ਆਈ) (ਜੇ.ਵੀ.) ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਰਾਜਸਥਾਨ" ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਠੇਕੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸੀ ਦੀ ਗਲਤੀ "ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਗਲਤੀ" ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿੰਹਾ ਸੀ ਕਿ:

"[..] ਜੇਕਰ ਇਕ ਮਧਿਆਸੀ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮੂੰਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਮਧਿਆਸੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਧਿਆਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਸਮਝੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਉਚਿਤ ਮਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾ ਕਰੇ।"

25. ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਮਧਿਆਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਹੁ-ਸਦੱਸਯ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਪਹਲੂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਪਹਲੂ ਰੱਸੇਲ ਆਨ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਖਣ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵਿਤਰਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨੈਵੀਗੈਂਟ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟਿਡ (ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਦੱਖਣ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵਿਤਰਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟਿਡ”):]

“6-058. ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏਆਂ।—ਕੋਈ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਈਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਇਨਾਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ “ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ” ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਇਨਾਮ ਖਿਲਾਫ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਰੀ ਬੀ. ਬੋਰਨ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਾਣਿਜਿਕ ਮਧਿਆਂਤਰਤਾ ਰਾਏ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਵੀ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤੀ:

“ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਨਿਯਮਾਂ (ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ,

ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੇ ਨਿਰਣਾਯਕ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਕਰਤਵਿਆਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਇਨਾਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏਆਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਰਿਵਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਘਰੇਲੂ ਨਿਯਮ ਪਾਰਟੀ-ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਹਿ-ਮਧਿਆਂਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਵਿਧ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸਦੇ ਨਿਰਣਾਯਕ ਮੈਂਡੇਟ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਇਨਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਾਹੀ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ... ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਸਮਰਥਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਚੈੱਕ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਵੱਲੋਂ "ਸਿਸਟਮੈਟਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ" ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਆਪੱਤੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ/ਉਸ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਰਸ ਅਪਣਾਉਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ — ਉਲਟਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਹੀ ਹੈ — ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ, "ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 'ਸਿਸਟਮੈਟਿਕ' ਚਰਚਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਚਿਤ ਹੈ; ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।"

…

… ਇੱਕ ਬਹੁ-ਸਦਸਯੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਾਰਨਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਂਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ — ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੈਂਬਰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ; ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਨਾ ਸੁਣਨਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

26.ਦੱਖਣ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵਿਤਰਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਸਸੰਗਯੋਗ ਇੰਜੀ. ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਸਸੰਗਯੋਗ ਇੰਜੀ. ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰ. ਲਿਮਿਟੇਡ”), ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਸਸੰਗਯੋਗ ਇੰਜੀ. ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ., (2019) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 522, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਰਾ 71 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਣ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਫੀ ਦੇਰੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਐਮ/ਐਸ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਮ/ਐਸ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਜ਼ ਅਥਾਰਿਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ

ਸੰਗਯੋਗ [ਸੰਗਯੋਗ ਇੰਜੀ. ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ.] ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਏ।

ਫਿਰ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਦੱਖਣੀ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵਿਤਰਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਹੀ ਹੈ,

ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਸੇਲ ਅਤੇ ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵਿਚਲਣ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਰੱਸੇਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ "ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਵੇ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਰਾਏ ਇਨਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਲੇਖਕ ਫਿਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ; ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਨਾ ਸੁਣਨਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

27. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਹੁਮਤ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਮੁੱਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚੁਣੌਤੀ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਪਯੋਗੀ ਸੁਰਾਗ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਹੁਮਤ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਬਹੁਮਤ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਇਨਾਮ (ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਲੇਖਕ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ) ਸਿਰਫ ਉਸ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ, ਜਾਂ, ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਬਹੁਮਤ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਆਂ, ਅਸੰਭਵਤਾ ਜਾਂ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਉਸ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਇਨਾਮ (ਜੋ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ) ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਨੂੰ, [ਜੇਕਰ ਬਹੁਮਤ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ] ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਉਸ ਰਾਏ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਅਨੁਚਿਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ।

28. ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀ. ਏ. ਨੰਬਰ 4658/2023, ਸੀ.

A. ਨੰ. 4659/2023; C. A. ਨੰ. 4660/2023; C. A. ਨੰ. 4661/2023 ਅਤੇ C. A. ਨੰ. 4662/2023 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸਨ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪੁਰਸਕਾਰ, ਜੋ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਿਸ਼ਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਲਾਈ ਮਾਸਿਕ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ, NHAI ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮਾਂ 'ਤੇ, ਸਬੰਧਤ ਸਿਰ ਉੱਤੇ, ਯਾਨੀ ਤਟਬੰਧ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ 12% ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਵਿਆਜ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਅੱਠ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਖਰਚੇ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate